

1.8.3 ПАЗАРИ, РЕАЛИЗАЦИЯ И ПАЗАРНИ МЕХАНИЗМИ

Това, което се произвежда, е предназначено за пазара. Върху състоянието на пазара оказват влияние следните основни фактори:

- Структурата на търсенето на стоки;
- Предлагањето – асортимент, качество, внос и износ;
- Равнище на цените;
- Организация на търговията, в т.ч. транспорт, съхранение, опаковка, реклама и др.;

Като се вземат под внимание посочените фактори, всеки, който се занимава със селскостопанско производство, трябва да получи информация за следното :

- Какви продукти се търсят на пазара – асортимент, време на предлагане, конкуренция, качество, опаковка и др.;
- Равнище и динамика на цените;
- Канали за реализация – обема на продажбите, транспорт, съхранение и др.;
- Потенциални клиенти и доставчици;
- Възможности за реклама.

Пазарните възможности на един земеделец ще се повишат, ако е налице регистрацията като земеделски производител съгл. Наредба № 3 за регистрацията на земеделските производители по Регистъра на МЗГ.

Само регистрираните земеделски производители със заверени за съответната година регистрационни карти имат възможност да кандидатстват за финансово подпомагане от ДФ “Земеделие” и от други източници, включително субсидирани от държавния бюджет, както и за финансова

помощ по мерките застъпени в Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г.

Регистрираните земеделски производители имат право да получават безплатно съвети и информация за цени и пазари на земеделски продукти от Националната служба за съвети в земеделието.

На регистрираните ЗП не е необходим касов апарат при продажба на непреработена собствена селскостопанска продукция в обекти на открито, за чието ползване се заплащат такси.

Не се облагат с данък доходите на регистрираните земеделски производители – физически лица, включително извършващите дейност като еднолични търговци, за непреработената растителна и животинска продукция, в т. ч. за пчеларство, бубарство, сладководно рибовъдство от изкуствени водоеми и оранжерийно производство без декоративното.

Регистрираните ЗП имат преференция при държавното обществено осигуряване за пенсия – за земеделските производители, които упражняват само земеделска дейност, осигурителните вноски до края на 2005 год. се изчисляват на база минимум върху половин минимална заплата, максимум върху десет минимални заплати, т.е. минималната осигурителна вноска при осигуряване само за пенсия на земеделските производители е четири пъти по-малко от минималната осигурителна вноска на другите самоосигуряващи се лица.

Регистрираните земеделски производители задължително се осигуряват за всички осигурени социални рискове и като самоосигуряващи се лица са длъжни в седемдневен срок от започване на дейността си, да се регистрират в териториалните поделения на НОИ.

Земеделският производител се легитимира с ксерокопия на заверената от ОД “Земеделие” регистрационна карта и анкетна карта с анкетен формуляр.

Регистрираните земеделски производители – физически лица, не могат да получават помощи при безработица, тъй като съгласно закона за подпомагане на земеделските производители, се считат за самостоятелно заети по смисъла на § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта.

Общинската служба по земеделие, на чиято територия се упражнява дейността, или Областната дирекция “Земеделие” предоставя безплатно, заедно с указанията за попълването им Анкетна карта и Анкетни формуляри.

При условие, че сте юридическо лице, едноличен търговец или физическо лице, навършило 18 години, което стопанисва земеделска земя и/или осъществява производство на земеделска продукция, без тютюнопроизводство, се попълва Анкетна карта заедно с Анкетен формуляр по образец. Необходимите документи за регистрацията на юридически лица и еднолични търговци са:

- Удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация и Карта за идентификация от регистър БУЛСТАТ;
- На физически лица – документ за самоличност;

НАРЪЧНИК НА ЗЕМЕДЕЛСКИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛ

– За юридически и физически лица – документи за идентификация на използваната земя, животни, лозя – винени, поливни площи;

– Ако обработвате земя – документ, доказващ правното основание за ползване на земята, Копие от декларация по чл.37 “Б” от ЗСПЗЗ и отделни Анкетни формуляри за всяко землище, ако обработвате земи в различни землища;

– Ако отглеждате животни – опис на номерата на ушните марки, заверен от ветеринарен лекар или ветеринарен техник, който отговаря за съответния участък;

– Ако сте производители на винено грозде – копие от удостоверение за регистрация на лозарско стопанство;

– Ако ползвате поливни площи – декларация за използваните поливни площи.

Попълнените Анкетни формуляри заверява:

– Лицензираният за съответния участък ветеринарен лекар или техник ако отглеждате животни;

– Кметът или кметският наместник на населеното място по местонахождение на имота, ако обработвате земи в регулация;

– Общинската служба земеделие и гори по местонахождение на имота задължително – както ако обработвате земеделска земя, така и при горспоменатите две дейности.

Регистрацията се извършва в съответната областна дирекция “Земеделие” по постоянен адрес, ако сте физическо лице или по седалище, ако сте юридическо лице или едноличен търговец, при което ви се издава регистрационна карта по образец:

– През цялата година – при първа регистрация.

– В срок до 25 март, ако сте регистриран земеделски производител, подавате актуална информация за дейността си чрез Анкетна карта с Анкетни формуляри в ОбС “Земеделие” или ОД “Земеделие”, въз основа на което Областната дирекция заверява регистрационната карта за срок до 25 март на следващата година. Пропускането на този срок означава загуба на възможността да бъде ползвана финансова помощ за календарната година и може да се върне най-рано през следващата календарна година.

Информация за настъпилите промени в данните, обявени към момента на регистрация или заверката за съответната година сте длъжни да подадете в съответната ОбС “Земеделие” или ОД “Земеделие” в едномесечен срок; Както и при прекратяване на дейността сте длъжни в едномесечен срок да подадете заявление до Директора на Областната дирекция “Земеделие” за отписване от регистъра и да се върнат регистрационната и анкетна карта с анкетен /и/ формуляр /и/. Заявлението за отписване се подава в Областната дирекция “Земеделие” лично или чрез Общинската служба по земеделие. Може да се регистрирате отново най-рано през следващата календарна година.

Условията за продажба на някои видове селскостопански продукти са следните :

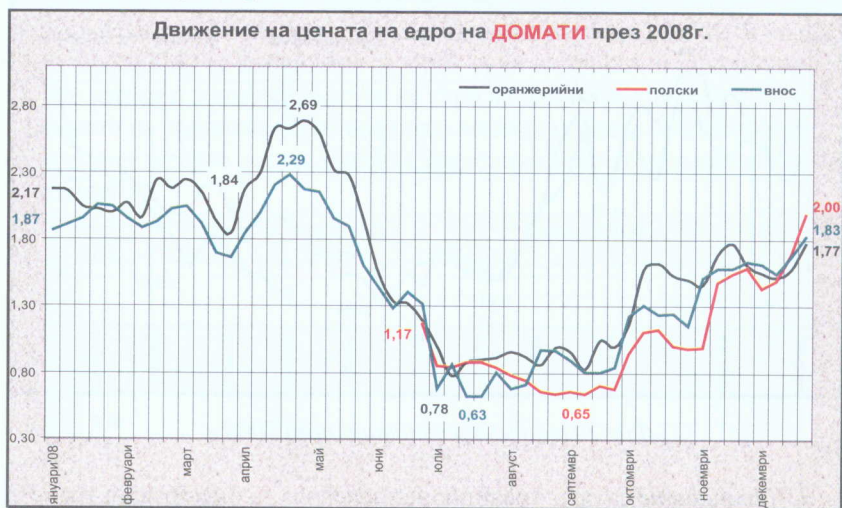
ЗЕЛЕНЧУЦИ

1. Доматите са традиционно произвеждан и консумиран зеленчук в нашата страна. Доматите на пазара са много и разнообразни сортове, но от търговска гледна точка могат да се разгледат в три групи :

А) Оранжерийни домати – предлагат се на пазара целогодишно, но най-висока е тяхната цена в първите пет месеца на година, а в рамките на този период тя е най-висока през април и първата седмица на месец май, когато има много празници и хората масово употребяват домати в по-големи количества;

Б) Полски домати – в рамките на месец юни започват да се берат първите полски домати родно производство. Те са на пазара обикновено до края на месец ноември, а от септември тяхната цена започва да нараства, поради засилена консумация за приготвяне на различни туршии и зимнини.

В) Вносни домати – те са на разположение целогодишно на пазара, тяхната цена следва движението на цената на оранжерийните домати и те са най-скъпи през април и май.

Фиг.1 Цена на домати през 2008 г.

2. Краставици – както и домати, така и краставиците са зеленчук, който традиционно присъства на пазара и на трапезата на българина.

А) Цената на оранжерийните краставици в началото на годината се запазва стабилна (високия ценови клас), високата цена се запазва в рамките на първите пет месеца, от края на месец май започва спадането на цената, като тя обикновено достига най-ниските си стойности през месец юни. Обикновено второто полугодие на годината цената започва стабилна и плавна възходяща тенденция, която продължава до края на годината.

Б) Цената на полските краставици започва да расте от средата на август, като възходящата тенденция се запазва до средата на октомври. За известен период през октомври и ноември традиционно се наблюдава спад на стойностите, след което кривата на цената на полските краставици отново тръгва нагоре. На пазара има предлагане на краставици от открити площи до началото на декември.

В) Цената на вносните краставици през по-голяма част от годината е сравнително ниска, спрямо цената на българските, като доближаване на стойностите се регистрира през първата половина на април, в средата на май и края на юни. През най-активния период на предлагане на български краставици (полски и оранжерийни) обичайно спада търсенето на краставици от внос, като те са изместени от зеленчуците родно производство. През периода септември-ноември цената на вносните краставици расте, а в края на ноември и през декември тя се стабилизира. В този период маржът между цената на българските краставици и на тези от внос е най-голям.

Фиг.2 Цена на краставици през 2008 г.

3. Картофите са друг традиционен зеленчук за българската трапеза.

В началото на година цената на картофите стартира от най-високата цена в рамките на годината. През първите пет месеца на годината цената на едро на картофите пада. В края на април стартира новата реколта и цената отново тръгва нагоре. През втората половина на месец юни се наблюдава типичното за сезона намаляване на цената на картофите. В началото на есента (септември) цената на картофите се стабилизира и се запазва стабилна до края на годината.

Фиг.3 Цена на картофи през 2008 г.

4. Пипер

В началото на годината цената на зеленият пипер се запазва сравнително висока, като поддържа постоянна възходяща тенденция. В началото на месец май се наблюдава сезонен спад на цената и към средата на август зеленият пипер се търгува на едро на най-ниски ценови стойности в рамките на годината. През есенните месеци кривата се стабилизира, а от ноември започва лека възходяща тенденция, която продължава до края на годината.

Фиг. 4 Цена на пипер зелен през 2008 г.

В началото на сезона на активно предлагане на червен пипер – второто полугодие на годината (месеците юни, юли, август, септември, октомври, ноември и декември), цената на червения пипер стартира от сравнително ниско ниво, като продължава да пада до средата на месец юни. През следващите месеци от годината кривата се стабилизира, а от средата на

месец октомври започва тенденцията на сезонно поскъпване, която достига своя пик в края на годината – месец декември.

Фиг. 5 Цена на пипер червен през 2008 г.

5. Зеле

Фиг. 6 Цена на зеле през 2008 г.

Движението на цената на едро на зелето в рамките на годината се характеризира с традиционни сезонни колебания.

През първите четири месеца на годината кривата на цената на зелето върви нагоре, запазвайки тенденцията от последните месеци на предходната година. Достига най-високо ниво през втората част на април и началото на месец май.

Възходящата тенденция на цената на зелето през първите месеци е нормална и традиционна за сезона. През следващите месеци (второто полугодие) се наблюдава силен спад на цената и в средата на август зелето достига най-ниските си стойности в рамките на годината.

През есента и зимата кривата се стабилизира на сравнително ниски ценови нива. Слабо покачване на цените се наблюдава през октомври и началото на ноември.

6. Чесън зрял

Традиционно в началото на годината цената на зрелия чесън се движи във високия ценови диапазон. В края на пролетта и началото на лятото цената запазва стабилна низходяща ценова тенденция, която се запазва до края на годината. Летните месеци се характеризират с трайно понижаване на цената, а в началото на есента – месец септември, се регистрират най-ниските цени на зрелия чесън. В края на годината обикновено се отчита леко и краткотрайно повишаване.

ПЛОДОВЕ

1. Ябълки

А) В рамките на първото тримесечие на годината цената на българските ябълки се запазва в ниския ценови клас. От началото на месец април цената започва да расте и достига своя ценови пик през летните месеци – юни и юли, когато българските ябълки са най-скъпи. Следва сезонно понижаване на цената, което се запазва до края на годината. Статистиката показва, че българските ябълки са най-евтини през зимните месеци – ноември и декември.

Б) Аналогично е движението на цената на вносните ябълки, като през по-голяма част от периода юни – ноември българските ябълки са по-евтини от вносните. Колебанията при движението на цената на ябълките се дължат на силно изразения сезонен характер на тази стока.

Фиг. 7 Цена на ябълки през 2008 г.

2. Грозде

Българското грозде присъства на пазара през периода юли – началото на декември. В началото на сезона нормално цената стартира от високо ниво. Кривата бързо тръгва надолу и в началото на август цената на

гроздето е на най-ниското си ниво в рамките на сезона, което се запазва до началото на месец ноември. През следващите месеци стойностите се стабилизират на малко по-високо ценово ниво. През месец ноември се наблюдава плавно покачване на цената, което достига своя пик през първата седмица на декември и се стабилизира на това ниво до края на годината.

Фиг. 8 Цена на грозде юли-декември 2008 г.

3. Череши

През май и юни е активният сезон на предлагане на пазара на български череши и ягоди. В началото на сезона цената на черешите стартира от по-високо ниво и през следващите седмици се наблюдава трайна тенденция на намаляване на стойностите. Цените на черешите и ягодите, освен че имат изцяло сезонен характер, силно се влияят от конкретните климатични условия.

През май и началото на юни кривата на цената на черешите следва наблюдаваните тенденции от предходните години. Висока цена в началото на сезона – месец май. Следва понижаване на цената през месец юни, последвано от повишение в началото на месец юли.

Сравнителният анализ на цената на черешите през пролетта на последните три години показва, че през изминалата година (2008 г.) цената на черешите е била по-висока спрямо същия период на предходните две години. През 2007 г. предлагането на череши на пазара започва малко по-късно и цената им стартира от по-високо ниво спрямо 2008 г. В следващите седмици, обаче кривата тръгва рязко надолу и се доближава до нивото от 2006 г.

Фиг. 9 Цена на череши 2006-2008 г.

4. Ягоди

Аналогични са изводите от анализа на движението на цената на едро на ягодите. Движението на кривата е типично за сезона. В началото на сезона месец май ягодите се предлагат на пазара на най-високите цени в рамките на годината.

Към началото на юни, спрямо началото на месец май се отчита поевтиняване в диапазон от 30-40 %.

През първите седмици на юни се наблюдава стабилизиране на цената. След достигане на сезонния минимум на стойностите, кривата на цената тръгва нагоре и до началото на юли цената на ягодите се повишава.

Наблюденията от предходните години показват, че най-ниските цени на черешите и ягодите се регистрират през м. юни и след изчерпване на реколтата следва затихване на сезона на предлагане.

Фиг. 10 Цена на ягоди 2006-2008 г.